

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра філософії, політології та інноваційних соціальних технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ О.М. Медвідь
(підпис)

“ _____ ” _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна робота в громаді та місцеве самоврядування

Освітньо-кваліфікаційний рівень _____ бакалавр _____
(бакалавр, спеціаліст, магістр)

Напрямок підготовки (спеціальність)

6.130102 Соціальна робота

(шифр та назва напрямку підготовки (із зазначенням за необхідності фахового спрямування) або шифр та назва спеціальності)

Форма навчання _____ денна _____
(денна, заочна, вечірня)

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

за вибором студента

(обов'язкова, за вибором ВНЗ, за вибором студента)

Семестр викладання	Загальний обсяг, годин/кредит.	Аудиторні заняття, годин				Самостійна робота студента, годин				Форма контролю ісп. (д/зал.)
		Всього	Лекції	Практичні і (семінарські)	Лабораторні	Всього	тому числі			
ІРС під керівн. викладача	Інд. завдання. / обсяг						Самостійне опрацювання матеріалу			
6	150/5	48	32	16	-	102	-	-	102	д/зал

Розробники: _____ Назаров М.С., к. політ. н., асист. _____
(вказати авторів, їх наукові ступені та посади)

Затверджено на засіданні кафедри, протокол № _____ від _____ 2018 р.

Суми – 2018 р.

МЕТА

Мета викладання дисципліни «Соціальна робота в громаді та місцеве самоврядування» полягає у наданні студентам теоретичних знань та практичних навичок соціальної роботи в громаді та основ місцевого самоврядування.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні отримати

з н а н н я :

- правові засади соціальної роботи в громаді;
- зарубіжний досвід соціальної роботи в громаді.
- концепції та моделі соціальної роботи в громаді;
- особливості ресурсного забезпечення громади;
- організація соціальної взаємодії в громаді;
- основні принципи функціонування місцевого самоврядування в Україні.

в м і н н я:

- адекватно використовувати теоретичні поняття;
- планувати соціальну роботу в конкретній громаді;
- соціально-орієнтованого бюджетування громад;
- організовувати ініціативні групи в громаді.

Цей курс базується на знаннях і вміннях, отриманих студентами в процесі вивчення попередніх курсів гуманітарного циклу та курсів професійного спрямування.

ПРОГРАМА

Тема 1. Введення у дисципліну. Зміст курсу «Соціальна робота в громаді та місцеве самоврядування». Регламент навчання.

- уявлення про громаду та соціальна робота в ній;
- місцеве самоврядування як важливий механізм державного управління в контексті реформи децентралізації;
- основні категорії та поняття соціальної роботи в громаді та місцевого самоврядування.

Тема 2. Сучасні підходи до розуміння громади

- громада як групова соціальна спільнота;
- основні завдання, які ставлять перед громадою;
- чому громади різняться між собою;

Тема 3. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді

- соціальна робота в громаді як інструмент її консолідації;
- механізми соціальної роботи в громаді;
- цілі, зміст, результати соціальної роботи в громаді;

Тема 4. Правові засади залучення громадян до участі в житті громади

- політико-правове регулювання роботи в громаді за кордоном;
- українське законодавство про місцеве самоврядування і територіальну громаду;
- українське законодавство про соціальні послуги та соціальне замовлення

Тема 5. Іноземний досвід соціальної роботи в громаді

- типи соціальних служб у громаді;
- зміст та форми роботи громадських центрів в країнах ЄС та США;
- роль сімейних центрів в організації соціальної роботи на рівні громади;

Тема 6. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді

- якими ресурсами користуються члени громади;
- вихід на нові можливості ресурсного забезпечення громад;
- дефіцит ресурсів як мотиватор розвитку громад;

Тема 7. Моделі соціальної роботи в громаді

- сучасні класифікації моделей соціальної роботи у громаді;
- організація територіальної та віртуальної громад;
- організація догляду в громаді.

Тема 8. Функції і стратегії діяльності соціальних працівників у громаді

- ролі соціальних працівників у громаді та методи роботи з громадою;
- стратегії і тактики діяльності;

- особливості застосування тактик: співпраці, кампанії та протистояння.

Тема 9. Розробка і впровадження соціальних проектів на локальному рівні

- типологія локальних проектів;
- критерії формування завдань для проектів;
- текстове оформлення соціальних проектів.

Тема 10. Етика соціальної роботи в громаді

- автономність, благодійність та соціальна справедливість як базові принципи роботи в громаді;
- етичні дилеми соціальної роботи в громаді;
- можливості та межі соціальної роботи в громаді.

Тема 11. Основи функціонування місцевого самоврядування в Україні

- суб'єкти та об'єкти місцевого самоврядування
- відносини місцевого самоврядування з центром;
- принципи функціонування місцевого самоврядування в Україні

Тема 12. Основні положення реформи децентралізації в Україні

- об'єднана територіальна громада (ОТГ) як одиниця самоуправління
- права та обов'язки ОТГ;
- фінансова децентралізація як основа розвитку ОТГ.

Тема 13. Місце та роль соціальних працівників в об'єднаних територіальних громадах

- функції соціального працівника в ОТГ;
- взаємодія соціального працівника з місцевою владою та громадськими організаціями;
- соціальний працівник як промоутер соціальної політики в громаді.

Тема 14. Соціальна складова формування бюджетів об'єднаних територіальних громад

- принципи формування бюджетів ОТГ;
- бюджетне планування та розвиток в ОТГ;
- соціальна орієнтація бюджетів ОТГ;

Тема 15. Особливості реформування шкільної освіти на місцевому рівні (опорні школи)

- проблеми та недоліки сучасної системи освіти;
- сучасні підходи до реформування шкільної освіти;
- опорні школи як інструмент забезпечення якісної освіти в ОТГ;

Тема 16. Особливості реформування медичної сфери на місцевому рівні (госпітальні округи)

- основні проблеми медичних послуг в Україні;
- основні положення реформи медицини ;
- госпітальні округи як елемент реформування медицини в ОТГ.

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ КУРСУ

Т е м а	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні (семінарські) заняття, годин	Лабораторні роботи, годин	Самостійне опрацювання матеріалу (у тому числі ІРС), годин	Інди від. завданн я, годи н
<i>Семестр 6</i>						
Тема 1. Введення у дисципліну. Зміст курсу «Соціальна робота в громаді та місцеве самоврядування». Регламент навчання.	9	2	1			
Тема 2. Сучасні підходи до розуміння громади	9	2	1		4	
Тема 3. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді	10	2	1		4	
Тема 4. Правові засади залучення громадян до участі в житті громади	9	2	1		4	
Тема 5. Іноземний досвід соціальної роботи в громаді	10	2	1		4	
Тема 6. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді	9	2	1		4	
Тема 7. Моделі соціальної роботи в громаді	10	2	1		4	
Тема 8. Функції і стратегії діяльності соціальних працівників у громаді	9	2	1		4	
Тема 9. Розробка і впровадження соціальних проектів на локальному рівні	10	2	1		4	
Тема 10. Етика соціальної роботи в громаді	10	2	1		4	6

Тема 11. Основи функціонування місцевого самоврядування в Україні	10	2	1		4	6
Тема 12. Основні положення реформи децентралізації в Україні	9	2	1		4	6
Тема 13. Місце та роль соціальних працівників в об'єднаних територіальних громадах	9	2	1		4	6
Тема 14. Соціальна складова формування бюджетів об'єднаних територіальних громад	9	2	1		4	6
Тема 15. Особливості реформування шкільної освіти на місцевому рівні (опорні школи)	9	2	1		4	6
Тема 16. Особливості реформування медичної сфери на місцевому рівні (госпітальні округи)	9	2	1		4	6
Всього з навчальної дисципліни	150	32	16	-	60	42

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

- 1,2. Сучасні підходи до функціонування громади.
3. Іноземний досвід соціальної роботи в громаді: порівняльний аналіз
4. Стратегії соціальної роботи в громаді: вибір кращих практик
5. Етика соціальної роботи в громаді: розбір кейсів
6. Реформа децентралізації в Україні: створення ОТГ
7. Соціальна складова формування бюджетів ОТГ
8. Реформування освіти та медицини: досвід ОТГ

ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ

Не передбачені.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Завдання для самостійної роботи, передбачені навчальним планом

Студент має виконати проблемне завдання, яке запропонує викладач, орієнтоване на такі питання:

- Чому соціальна робота в новостворених громадах є важливою складовою їх розвитку?
- Які аспекти соціальної роботи в громадах є найбільш затребуваними?
- Які соціальні проблеми в громадах Сумської області є найбільш нагальними?
- Перспективи та загрози реформи децентралізації в Україні

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладення теоретичного матеріалу з використанням опорного мультимедіа-конспекту; постановка проблемних питань, застосування міні-дискусії, виконання пошукових і творчих завдань із використанням теоретичного матеріалу; робота малих творчих груп; самостійний пошук необхідної довідкової інформації в різноманітних електронних ресурсах; консультації викладача.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль навчальної роботи студента здійснюються за модульно-рейтинговою системою (регламент додається).

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРА

№ п/п	Назва навчальної літератури	Вид	Наявність, примірників
1. Навчальна література			
1	Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді : Навчальний посібник. – К. : Центр соціальної літератури, 2005. – 176 с.	Навч. посібник	Електронний ресурс
2	Соціальна робота у громадах: методичні рекомендації до самостійної роботи / уклад. Т. В. Петренко. – К. : НАУ, 2013. – 52 с.	Методичні рекомендації	Електронний ресурс
3	Ткачук А. Місцеве самоврядування та децентралізація : Практичний посібник. – К. : ТОВ “Софія”, 2012. – 120 с.	Практичний посібник	Електронний ресурс
4	Об’єднання громад: від ініціативи до ефективної діяльності. / Упорядник: Богдан Зелений. – Львів, 2016. – 288 с.	Практичний посібник	Електронний ресурс
5	Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування. Навчальний посібник для посадових осіб	Практичний посібник	Електронний ресурс

	місцевого самоврядування /Карий О.І., Панас Я.В./ Асоціація міст України – К., ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 176 с.		
6	Картування громад в Україні : практичний посібник / автори- укладачі: Я. Мінкін, Ю. Антошук, G. Demel ; редколегія: Я. Сошин- ська, М. Krasowska-Igras; Українська бібліотечна асоціація; Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. – Київ : УБА, 2017. – 111 с.	Практичний посібник	Електронний ресурс

Розробник програми

_____

(підпис)

Назаров М.С.

Завідувач кафедри

_____

(підпис)

Світайло Н.Д.

РЕГЛАМЕНТ
МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОГО КОНТРОЛЮ І ОЦІНЮВАННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Соціальна робота в громаді та місцеве самоврядування»

1. **Структура навчальної дисципліни:** загальний обсяг 150 год. (5 кредити); лекції – 32 год./16; практичні заняття – 16 год./8; д/зал.
2. **Організація навчального процесу:** семестрів викладання – 1.
3. **Шкала оцінювання з навчальної дисципліни:** R = 100 балів.
4. **Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:**

- а) робота на аудиторних заняттях: 16 л. × 1 бал = 16 балів; 8 пр. × до 5 балів = 40 балів;
- б) проблемне завдання - до 30 балів (за умови своєчасного виконання, інакше – до 15);
- в) підсумковий модульний контроль – 9 балів (3 модуль – 4 бали; 4 модуль – 5 балів)
- г) аналіз із точки зору вивченої теорії власної волонтерської активності – до 4 балів.

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: перескладання незадовільних оцінок з модульних контролів здійснюється не пізніше двох тижнів наступного модульного циклу, як правило, одноразово; при виконанні всіх запланованих видів навчальної роботи і незадовільній підсумковій оцінці з модульного циклу рейтингові бали студентів нараховуються; при позитивній оцінці за модульний цикл і виконанні всіх запланованих видів навчальної роботи підвищення рейтингового балу шляхом перескладання будь-якої складової навчальної роботи не здійснюється.

5. Підсумкове семестрове оцінювання навчальної роботи студента та умови допуску (недопуску) студента до підсумкового контролю:

Підсумкова семестрова оцінка за національною шкалою оцінювання та європейською шкалою оцінювання ECTS відповідно до накопичених рейтингових балів визначається із таких співвідношень:

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
		диференційований залік
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	задовільно
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	

При отриманні підсумкової семестрової оцінки за накопиченими рейтинговими балами поточного контролю “FX” студент має право на дворазову спробу отримання позитивної оцінки на заході підсумкового семестрового контролю (перше перескладання викладачеві, друге – комісії).

При отриманні підсумкової семестрової оцінки за накопиченими рейтинговими балами поточного контролю “F” студент не допускається до заходу підсумкового семестрового контролю, вважається таким, що має академічну заборгованість з навчальної дисципліни, і представляється деканатом до відрухування (крім випадків продовження деканатом ліквідації академічної заборгованості за наявності документально підтверджених поважних причин неспішності студента).

Провідний викладач
навчальної дисципліни _____ Назаров М.С.
(підпис)

Завідувач кафедри _____ Світайло Н.Д.
(підпис)

“ _____ ” _____ 2018 р.